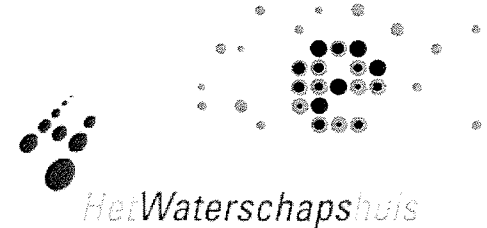

Welkom

Workshop Elektronische Waterschapsverkiezingen

Utrecht, 11 april 2006

Programma

- Terugblik en doorkijk met nieuwe horizon
- Internet, innovaties en SURFnet
- Simpel, doelmatig, pragmatisch: RIES!
- Gaten, hackers en toch veilig? (beheer)
- Lunch
- Van STUF naar stempakket
- Internetstemmen doe je zo
- Stembureau in eigen huis
- Stemcontrole door iedereen
- Vragen/discussie

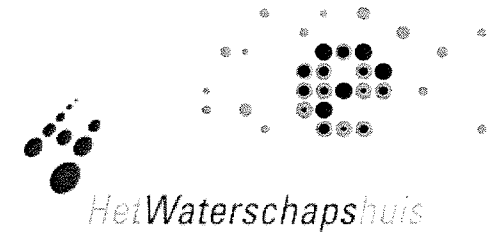
Terugblik op eerste internetverkiezing en doorkijk met nieuwe horizon

Simon Bouwman

Utrecht, 11 april 2006

.....
Het Waterschapshuis bouwt mee aan de e-overheid

Uitdagingen voor RIES

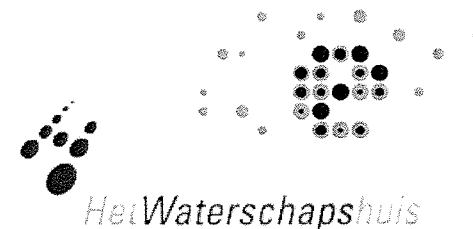
Waterschapsverkiezingen

- 2004: 2,2 miljoen stemgerechtigden
Rijnland en De Dommel
- 2008: 12 miljoen stemgerechtigden
per post en internet

- 2005: Good Practice label Europese Commissie
- 2006: finale Public Sector Award VN

Aanleiding

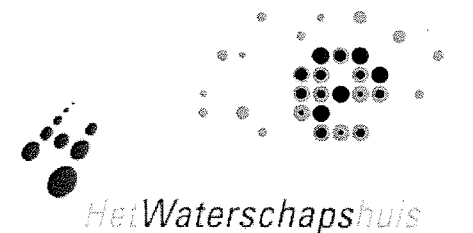

- 65% van alle publieke dienstverlening via internet in 2007
- Specifieke doelstellingen waterschappen voor verkiezingen

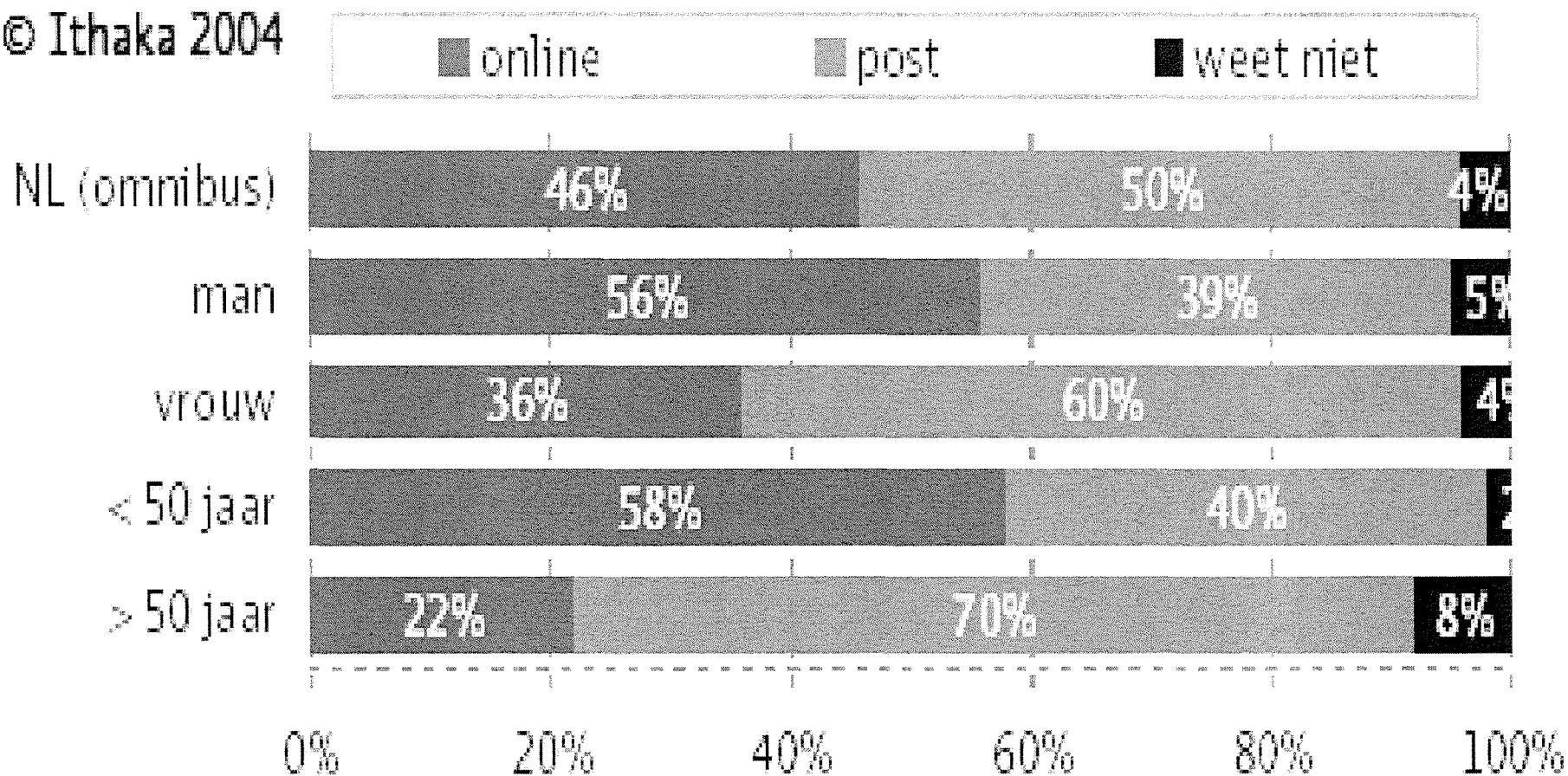
Optimale combinatie van:

1. Maximale toegankelijkheid
2. Maximale gebruikersvriendelijkheid (service)
3. Laagst mogelijke kosten

Burger wil via internet stemmen

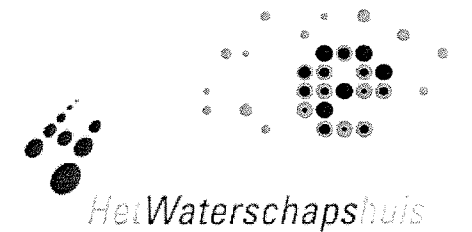

© Ithaka 2004

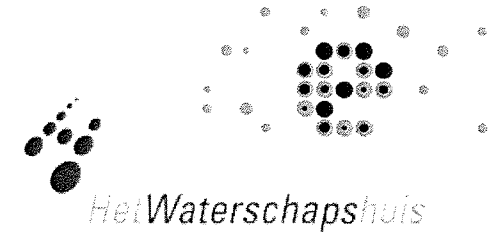
het waterschapshuis bouwt mee aan de e-overheid

Stelling

Internetstemmen is HOT

Internetstemmen is HOT

H: Helder.

Duidelijk met veel informatie en interactie tussen kiezer en kandidaat

O: Open.

Toegankelijk voor iedereen vanaf elke locatie

T: Transparant.

Telling controleerbaar door iedere kiezer. Kan zelf nagaan of zijn stem in de uitslag is meegeteld.

Oogpunt van de kiezer

- Stemcontrole: zeer belangrijk
 - **70%** van de stemmers vindt de mogelijkheid om te verifiëren of zijn stem is geteld zeer belangrijk
- Geen aanpassingen thuis PC

Behoeft kiezer: comfort en transparantie

Wilt u dit?

& ontvang gratis een digitale Kodak camera

Home | Nieuws & Archief | Nieuwsbrief | Vacatures | Stages | Freelance | Evenementen & Agenda | AG-rapportenservice
Professioneel | Studenten | Abonneren | Adverteren | Contact | AG-Winkel | AG-nieuwszoeker | AG-goldcard

- Digitale diensten**
- Log in
- Knipsekrant
- Dossiers
- Links
- Archief

Nieuwsberichten

terug
mail naar de redactie

[e-mail nieuwsbericht](#) [print nieuwsbericht](#)

Zoeken

zoek

Klik hier voor [zoektips](#).

Uw mening

Zou u uw zoon, dochter, neef of nicht op dit moment aanraden om een hbo- of wo-studie informatica te beginnen?

Ja

Nee

stem

Ieren wijzen op valkuilen van Nederlandse stemmachines

Den Haag, 10.10 uur - De Ierse overheid wil in juni bij de Europese verkiezingen het type stemmachines inzetten dat in Nederlandse kiesdistricten wordt gebruikt. Ierse critici stellen echter dat de techniek hun rechten verkwanselt. Het Iers-Britse beveiligingsbedrijf Zerflow oordeelde vernietigend over de stemmachines. Ook Nederlandse experts krabben zich achter de oren.

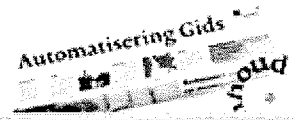
Een meerderheid van de Ieren wil dat de invoering van het elektronisch stemmen wordt uitgesteld tot het systeem is voorzien van een papieren back-up. De leverancier wuift alle kritiek weg. "In de vijftien jaar dat de machines in Nederland gebruikt worden heeft nog niemand de wens tot controleren geuit", zegt Jan Groenendaal, directeur van Powervote. (tdo)

- Voorgaande weken**
- vorige week
 - 2 weken terug
 - 3 weken terug
 - 4 weken terug
 - verder terug

Profiteer nu

informatie
informatiemanagement
informatiesystemen

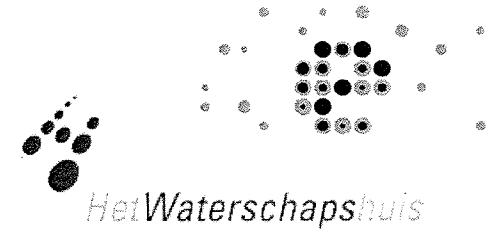
Deze week in AG

Lees meer hierover in de Automatisering Gids van

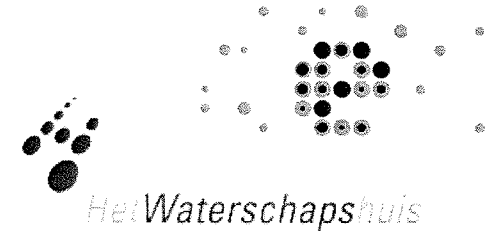
www.tine.nl

Gebruiker is uitgangspunt

- Gebruiker is vertrekpunt; niet de techniek
- Niet de allernieuwste techniek, maar iets dat gebruikt wordt en begrijpelijk is
- Zonder concessies aan veiligheid en betrouwbaarheid

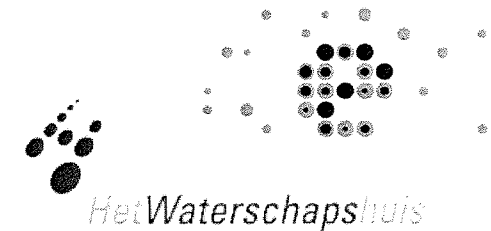
Ontwerpeisen internetstemmen

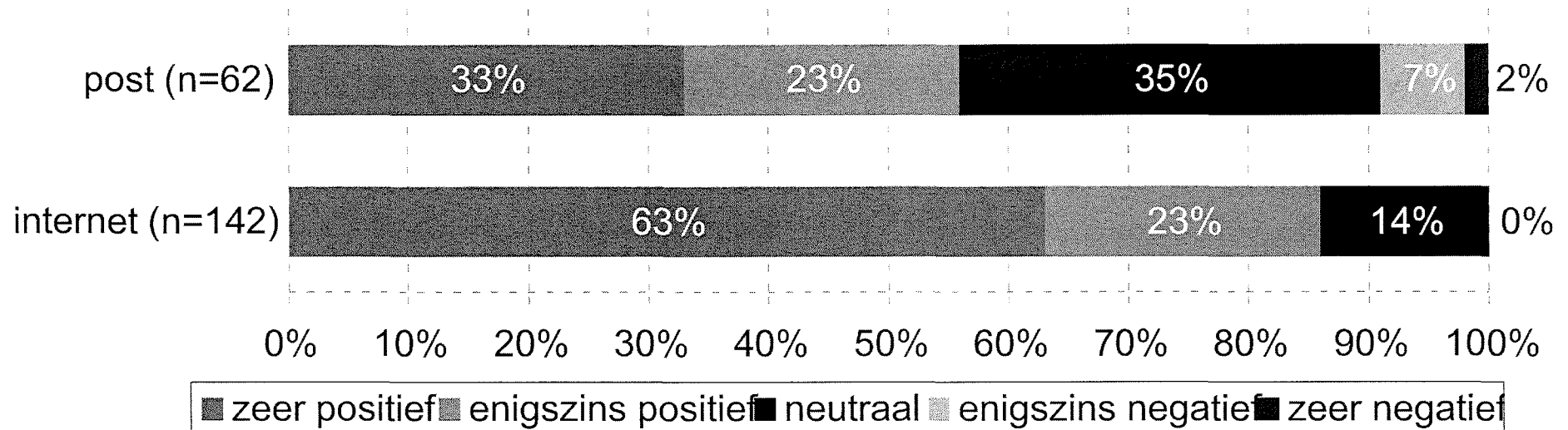
- Authenticiteit
- Uniek
- Accuraat
- Integer
- Verifieerbaar
- Authentieke opslag
- Robuust
- Stemgeheim
- Vrijheid van stemmen
- Flexibel en schaalbaar
- Gemak
- Toegankelijk
- Certificering
- Transparant
- Kosten effectief
- Uitslag hertelbaar

RIES voldoet aan al deze eisen

Waardering manier van stemmen

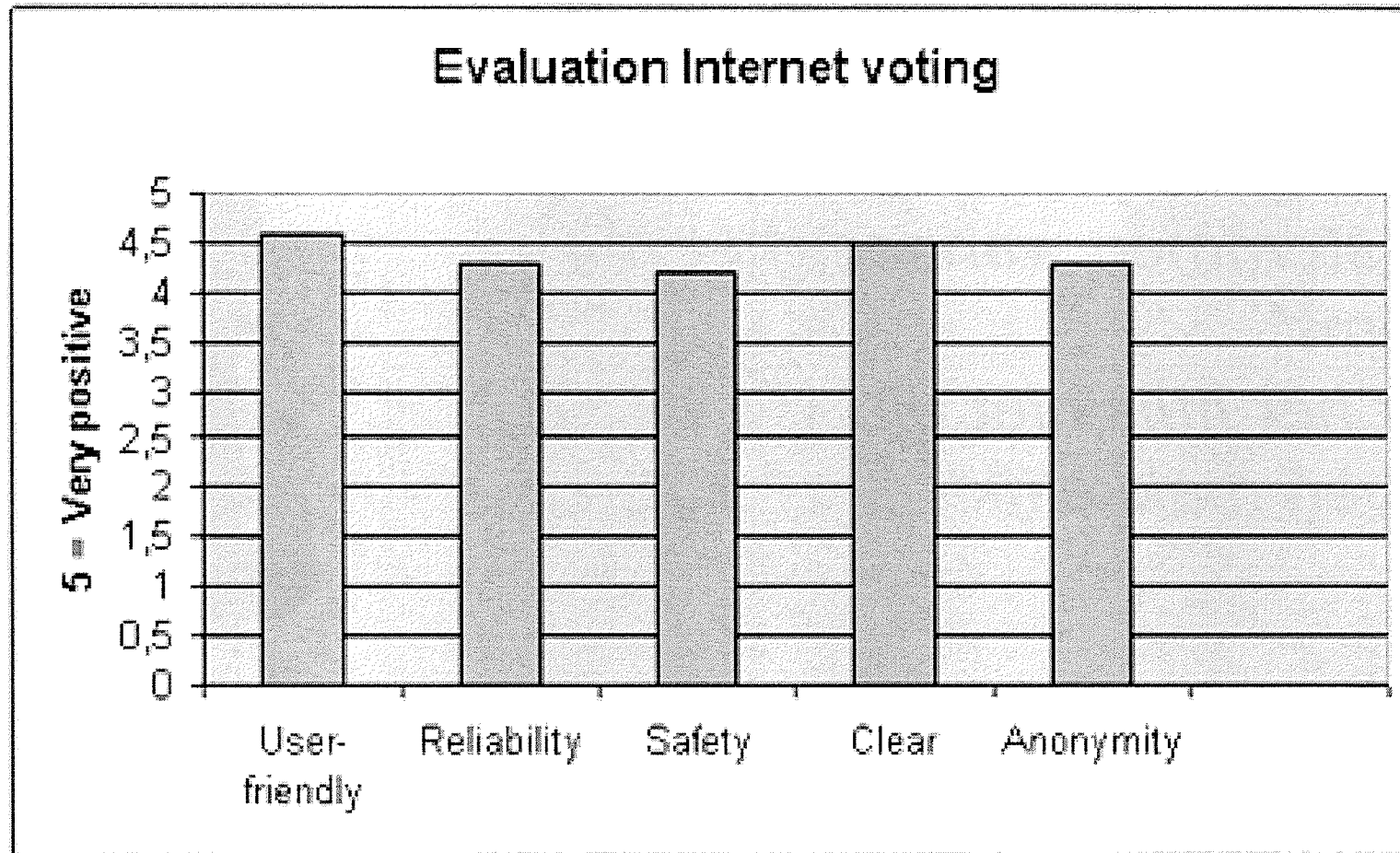
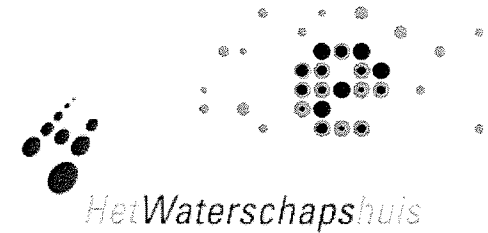

© Ithaka 2004

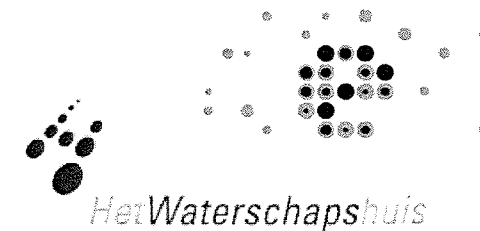
86% (!) is positief tot zeer positief over internetstemmen

Oordeel aspecten internetstemmen

Het Waterschapshuis bouwt mee aan de e-overheid

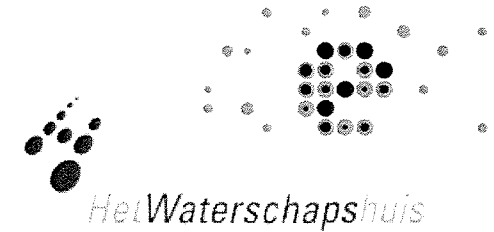
Stemmers over internetstemmen

- *'Bespaart tijd'*
- *'Anders, had ik niet gestemd'*
- *'Kan stemmen wanneer het mij uitkomt'*
- *'Hoef het huis niet uit'*
- *'Snel en makkelijk'*

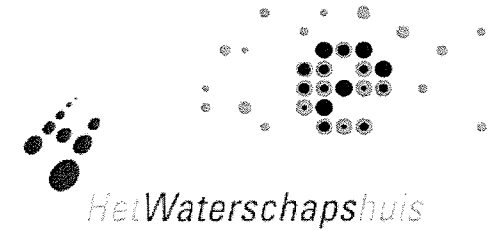
Nieuw digitaal spectrum

- Informatieve website
- Debat site
- StemWijzer
- Site voor stemmen

Alles op internet; tijdens verkiezing (en bestuursperiode)
Gekozen bestuurders kunnen volgen

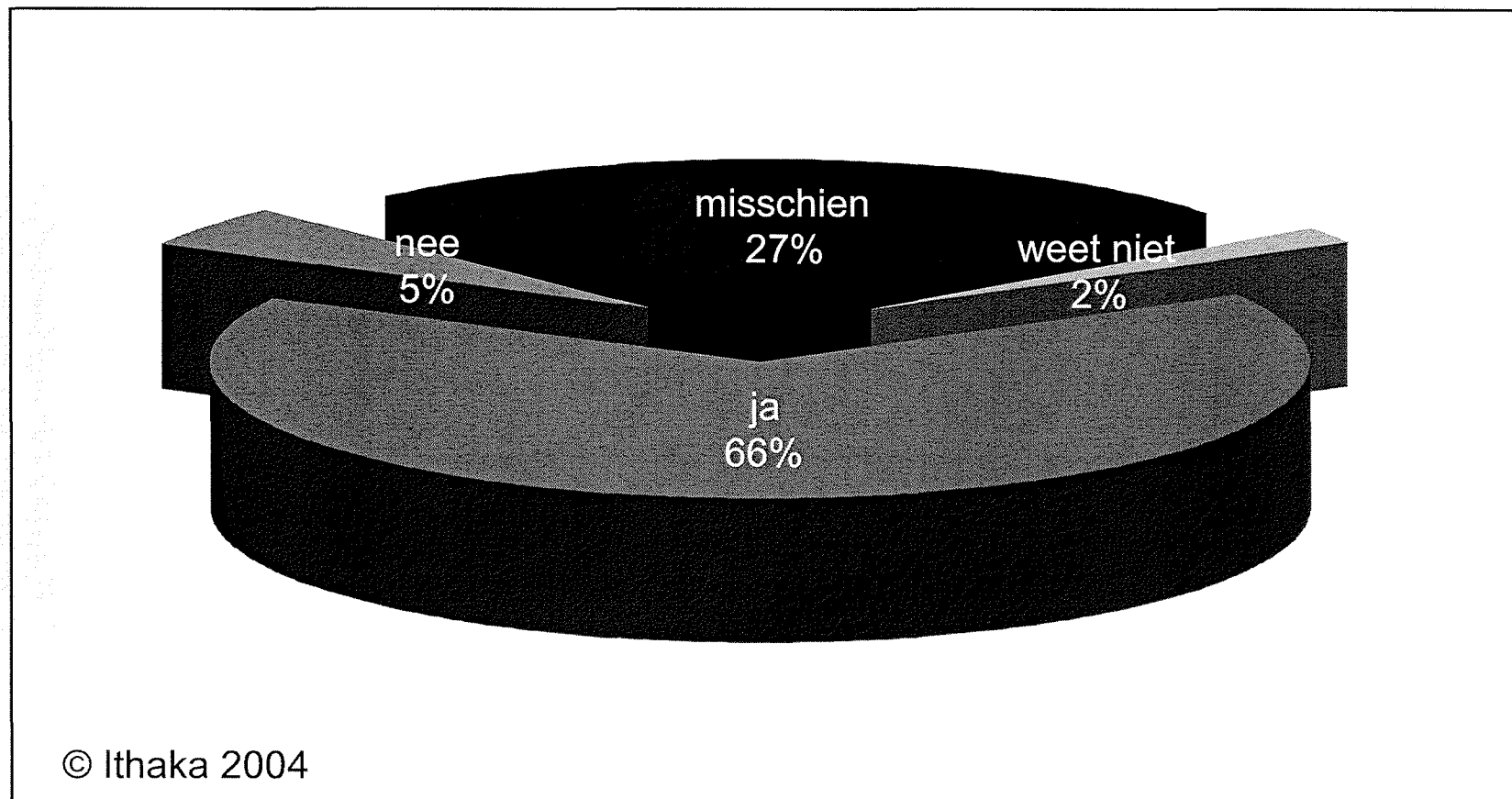
Werkelijke percentages

- Internetstemmen: 32%
- Poststemmen: 68%
- Extra informatie en interactie door 25% van de kiezers gebruikt

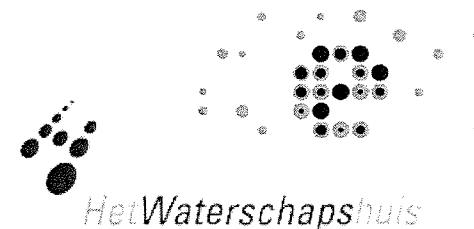
Stemgedrag alleen schriftelijk

Bijna 1/3 twijfelt

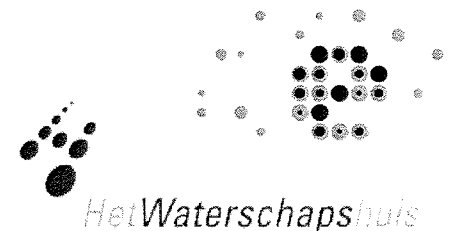
Conclusies

internetstemmen met RIES

- Burger stemt graag via internet
- Gebruiker is uitgangspunt en niet de techniek; zonder concessies te doen
- Betrouwbaar en veilig systeem en betrouwbare uitslag door stemcontrole
- Meerderheid wil snel kunnen stemmen; 25% wil extra informatie en interactie
- Toepasbaar voor elke verkiezing en referendum

Nieuwe horizon

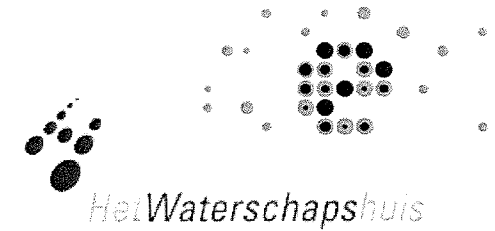
Internetverkiezingen 2004

- 2 niet gelijktijdige pilots
- 2,2 miljoen stemgerechtigden

Waterschapsverkiezingen 2008

- 12 miljoen stemgerechtigden
- 26 waterschappen
- 1 stemperiode
- 1 campagne
- 1 verkiezingspakket
- 2 stemmethoden: post én internet

Organiseren voor 2008

- Miljoenen stemmen kunnen verwerken
- Aanvallen weren en kunnen doorstaan
- Centraal de stembureaus van dienst zijn
- Decentraal de stembureaus voorzieningen geven en in opleiden voor stemming en stemopneming
- Investeren in techniek, procedures en mensen

- Veel breder dan internetstemmen; investeren in volledige verkiezingsproces

Internet, innovaties en SURFnet

Boudewijn Nederkoorn

Utrecht, 11 april 2006

Het Waterschapshuis bouwt mee aan de e-overheid

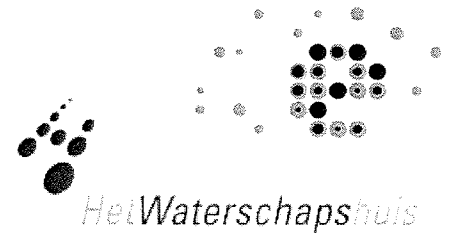
Simpel, doelmatig, pragmatisch: RIES!

Piet Maclaine Pont

Utrecht, 11 april 2006

.....
Het Waterschapshuis bouwt mee aan de e-overheid

Uitslag verkiezing favoriete kleur

.....
Het Waterschapshuis bouwt mee aan de e-overheid

Gaten, hackers en toch veilig?

Jan Meijer

Utrecht, 11 april 2006

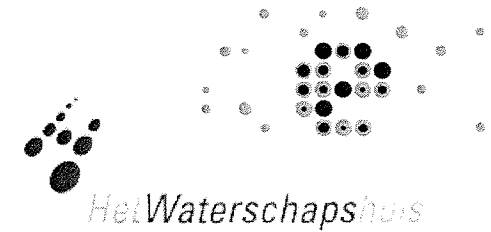
Het Waterschapshuis bouwt mee aan de e-overheid

Van STUF naar stempakket

Piet Maclaine Pont

Utrecht, 11 april 2006

.....
Het Waterschapshuis bouwt mee aan de e-overheid

Internetstemmen doe je zo

Simon Bouwman

Utrecht, 11 april 2006

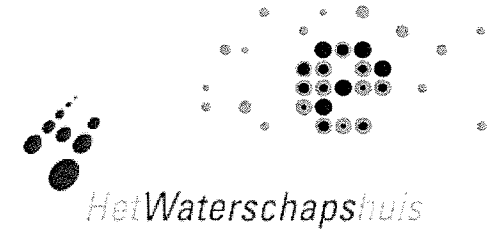
.....
Het Waterschapshuis bouwt mee aan de e-overheid

Stembureau in eigen huis

Piet Maclaine Pont
Simon Bouwman

Utrecht, 11 april 2006

.....
Het Waterschapshuis bouwt mee aan de e-overheid

Stemcontrole door iedereen

Arnout Hannink
Piet Maclaine Pont

Utrecht, 11 april 2006

.....
Het Waterschapshuis bouwt mee aan de e-overheid

Vragen/Discussie

Utrecht, 11 april 2006

.....
Het Waterschapshuis bouwt mee aan de e-overheid